

Hva skjer når ordføreren kommer på Stortinget?

Kommunal Rapport, 14.06.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Rykker varamedlemmet inn i kommunestyret når ordfører blir valgt inn på Stortinget?

SPØRSMÅL: Jeg har et spørsmål vedrørende [kommuneloven §7-10](#) Opprykk, nyvalg og suppleringsvalg

Mange av våre nye stortingskandidater sitter i kommunestyre og fylkesting.

Hvis en ordfører eller fylkesvaraordfører kommer inn på Stortinget og fratrer sitt verv ved å gå ut av formannskapet eller fylkesutvalget og blir menig medlem i kommunestyret eller fylkestinget, blir det en ledig plass i formannskapet eller fylkesutvalget.

Hvem skal tre inn i disse vervene? Er det første varamedlem til organet, og hvordan blir det da om det medlemmet som nå trer ut, er valgt på en felleliste, der første varamedlem er fra et annet parti? Og hva skjer med vervet som varaordfører eller fylkesvaraordfører?

SVAR: Valg til Stortinget innebærer at den som er folkevalgt i kommune eller fylkeskommune, vil ha gyldig forfall i møter i organer der, men utelukker ikke at hun fortsetter som folkevalgt i kommunen eller fylkeskommunen.

For de aller fleste kommunale verv vil det imidlertid være vanskelig med en slik kombinasjon, og i [kommunelovens § 7–9](#) andre avsnitt har vi en bestemmelse om at den folkevalgte kan søke kommunestyret eller fylkestinget om fritak fra ett eller flere verv som folkevalgt fordi dette nå blir for vanskelig. Slikt fritak kan gis midlertidig eller for hele resten av valgperioden. Det siste er det som er aktuelt her.

Når det så gjelder erstatning i vervet som medlem av formannskap eller fylkesutvalget, fastslås i [kommunelovens § 7–10](#) fjerde avsnitt at «Hvis et medlem eller varamedlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre, fylkesting, kommunestyrekomité eller fylkestingskomité trer endelig ut, skal det velges et nytt medlem eller varamedlem.»

Det er med andre ord ikke tale om opprykk for varamedlem slik som når et medlem melder forfall til enkeltmøter.

Ved dette valget står kommunestyret eller fylkestinget ikke fritt; regelen er at «Det nye medlemmet skal velges fra den samme gruppen som det uttredende medlemmet tilhørte.»

Det sies ikke noe, verken i loven eller i forarbeidene, om hvem som skal utpeke det medlemmet som skal velges, men utgangspunktet må klart nok være at det avgjør denne gruppen selv.

Neste spørsmål blir hva som er gruppen hvis det er benyttet en felleliste fra flere partier ved dette valget.

I forarbeidene til bestemmelsen «[Ot.prp. nr. 96 \(2005–2006\) s. 66](#), i [pkt. 6.2.4](#) Departementets merknader og forslag» fastslås her at «Disse bestemmelsene skal tolkes slik at dersom flere grupper har samarbeidet ved det opprinnelige valget, skal disse defineres som én gruppe i hele valgperioden.»

Det skulle da bety at de som sto bak fellelisten i kommunestyret eller fylkestinget ved valget, skal anses som én gruppe i denne sammenhengen, og at denne gruppen i sin helhet avgjør hvem som skal tre inn.

Når man som her bygger på en samarbeidsavtale mellom selvstendige partier, må denne likevel forstås slik at den må være bindende, forutsetning at det er den *partigruppen* det uttredende medlem tilhørte som skal bestemme hvem som skal tre i hennes sted. Med den konsekvens at det må være tilstrekkelig at partigruppen for det uttredende medlemmet i kommunestyret/fylkestinget sender en melding til ordfører om hvem de vil ha inn i stedet for det medlemmet som når trer ut, og så foretar kommunestyret eller fylkestinget valg av vedkommende.

Deretter foretar kommunestyret eller fylkestinget valg av ny ordfører eller varaordfører på fritt grunnlag blant medlemmene av formannskapet eller fylkesutvalget, slik det nå er sammensatt. Her har det partiet som det uttredende medlem tilhører, ikke noe krav på at det velges et medlem derfra.